

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön Augustus 1^{én} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Utolsó napom Párisban. *(Folytatás)*

Estelle-is meghivatott ezen vig gyülekezetbe a' becsbiztos által, ki így szólla hozzá az igaz érdemet különöztetni és becsülni tudó jó ember hangján: „Ki diszeshetné jobban e' mi kis innepünket, mint az, kinek munkája tartja szülőjét, enyhíti beteg atyja fájdalmát, és tiszteletet, becsületet szerez minden szomszédságban? — Hátra volt még kedves Estelle — mondja tovább Dumont asszony — hogy ezen nyilvános tanúját adjuk hajlandóságunknak és gondolkodásunknak.“

Milly hamar szívét érék e' szavak a' fiatal munkásnének! Mi hízkelkedő azon első hódolás, mellyet nyerünk, és mellyre magunkat érdemesnek ismerjük! Estelle olly élénk (lebhaft) örömbe ragadtatott, hogy szót ejteni nem tudá. Egy kézszorítás, mellyet e' pillanatban Emmától nyere, eléggé bizonyítá, hogy ő-is részes szülőjinek meghívásában; és Leónak rátekintése könnyen kitaláltatták vele, ki léssen a' bálban az ő első gavallérja. Minden szem rajta, mint jámbor leányon, akadott-meg; minden ifioncz vele, mint társnéjával, mint hozzá hasonlóval bána; kiki leghízkelkedőbb dicséretet monda neki; de senkié sem ért-fel Leónak némaságával, ki szemeit rá függesztve, a' becsületes polgáriságban osztozni, és magát azon előérzésnek oda engedni látszék, mellyet Estelle egykor nyerend. Estelle, távol levén a' hasonló gondolatoktól, szelid hátrtartásban álla, mi őt még érdekesbbé tette. A' mennyire lehete, kikerülé a' házi leánynak lobogó szemeit és inkább egyéb ifiakra fordítá, remélvén, hogy eloszlatatná azon zavart, mellybe esett. De magunk elől hasztalan futunk; akarunk ellen-is mind csak velünk maradunk.

Két esztendő folyt-el. Aubert kisasszony egy műhelyes osztálynak fője, reményin felül hasznos és igazságos nyereségekre tett szert. Aprónkint szaporitá bútorait, ékesíté bellakját. Anyja, ki gyenge egészséggel birt, nem győző a' házi dolgok nehezét: ez tehát egy invalidus katona özvegyére bízatek. Az öreg Aubert fa karszékét egy utrecht bársonnyal bevont alvószék váltá fel: ő már nem jött szobája rostélyához máskint, mind zöld espagnolette rövid köntösben, kék sapka a' fején. Estelle végre semmit se változtatván különben rendtartásában, de öltözetében egy kevéssé kapósabb szövetű ruhát viselt, kecses vállait széles merinos schawl-lal takará, sőt egy kis arany óra viselésére-is merészlett, hogy annak idejében jelenhessen-meg biztosainál; hanem ezt ő gondosan mellsipkéji alá dugá. Semmitől se félt ő annyira, mint az észrevétektől; ennek kerüléséért magától mindent meg tudott volna tagadni; inkább tartott ő az irigység támasztásától és a' városnegyed lakóinak megszólásától. Az igaz kritika noha kemény, de az erkölcs strázsája.

Elfolyt az 1830-ik esztendőnek fele. Estelle mindig jó, egyszerű és dolgos maradván, naponkint tapasztalta sorsának javulását; midőn egyszerre a' fővárosban kipattant a' legiszonyúbb orkán (Július 27. 28. 29. napjai) és egész franczia országra kiterjede. Az uralkodó kényszerítve lemondani a' koronáról, harmadszor futott-ki az országból. Páris üszögön vala; hol igazgató, vezér nélkül egyedül a' pallérozottság lelke volt az, melly e' várost bíró és fenyték nélkül nagyobb személyi és vagyoni bátorságban talán soha se tartá, mint ekkor. A' tűz megszűnván a' nemzetiség tökéletes győzedelmével kezdé tüstént egy szabad, de nem szabados kormány előállani. Ezen közönséges zavarban láttuk, mennyi rang, mennyi fényes polgári helyzetetés esett homályba. Vicomte de Saluces fizetésétől, előkeletétől megfosztatott: számkivetésökbe kíséré hajdani urait, azon szomorú helyezésben hagyván feleségét és leányát, melly kényszeríté őket ékszereik, bútoraik eladására, és nem sokára szükségeiken nem segíthetvén egyébképp, egy atyjokfiához Saint-Germain külvárosba hordozkodtat.

A' politikában támadott e' nagy zavarodás érezteté magát a' pénz - folyamatban-is: ez sok financiai emberre végromlást hozott és főképp azokra, kik földbirtokokra és nyilvános intézetekre hitelezének. Saint-Omer azok számából vala; minden reménye forrásainak hasztalan kimerítése után nem kerülhetvén-el a' végpusztulást, szerencsétlenségére az önség sugallásának inkább engede, hogy sem a' bővelkedésből szegénységre jusson, 's a' boulognei erdőben főbè lőtte magát. E' borzasztó és kegyetlen elszánás csak akkor esett feleségének és leányának tudtára, midőn a' törvénybíró a' megholtnak sok hitelezői nevében megjelenvén nagy és gazdag szobaosztályt (appartement) lepecsétlé. A' boldogtalan Saint-Omerné kéntelen vala kiköltözni, még a' legszükségesebb holmiját se vihetvén-el, hogy bútorozott urilakba *) (hôtel-garni) szállhasson, és hogy ott vegye hirét a' borzasztó történetnek. Fájdalommal hallá, hogy minden bútorai el fognak adatni a' nélkül, hogy ellene legkevesebbé szállhasson, mert férjével közös birtokú volt vagyonában. Ő valamint leánya nem tudák, milly forráshoz nyuljanak, hogy az élet első szükségait kielégítsék. Hasztalan próbálák némelly gazdag tőkepénzesek irgalmaságukhoz folyamodni, kiknek gyakor dolgaik voltak a' szerencsétlen Saint-Omerrel; ezek azonban hideg elfogadásuk után szép szerrel menekedének a' szerencsétlenektől, kik ekkor tapasztalák csak, hogy a' szerencsétlenek legnagyobb keserűségök az, ha dúsokhoz kell folyamodniok.

Mind ketten a' fájdalomtól lesújtva, az elveszés dühének kitéve, kéntelenek valának egy irgalmas szeretet gyakorlására alkotott intézethez folyamodni; midőn Léonia emlékeztvén, milly búzgón, milly hévvel tartja-el munkáji által becsületes szülőjít az ifjú munkásné, nevedni érte bátorságát, és elhatározá, hogy egy reggel Chabannais utzába megy, Aubert Estelle bizodalját megkéri, egyszersmind kinyilatkoztatja reményét, miképpen segíthet édes anyján, ha egészen nem-is, legalább mindennapi kenyér-

*) Ezen név urilak csak üres nevezet; de a' hôtel-garni-k között olyakat-is, és igen sokat találni, hova ólcóság végett a' legszegényebbek szállanak.

szerzés által, a' mi elég nagy támasz a' sanyarúság ellen. Régi szomszédnéja legérzékenyebben fogadá. „Jőjjön, — mondá neki Estelle — karjai közé szorítván — jőjjön az asszonnyal, édes anyjával! mindkettejeknek lessz dolguk műhelyes osztályomban, és ha átalják munkásim között lenni, lakjokba fogok munkákat adni. Azon két padszoba, mellyben laktam, ezen pillanatban kiadó; jőjjenek oda lakni. Költsönözni fogok három hónapi bért, 's bútorimból néhány darabot; a' jó özvegy invalidusné konyhára fog ügyelni; végre mi mindenben, a' mivel bírok, osztozni fogunk. Jőjjön Léonia kisasszony! maga, ki mindig annyi jósággal fogadott, midőn még dús vala; maga, ki soha nem érezteté velem a' lealáztatást. Kissasszony soha meg nem veté szegény fehéritőnéjét; nagyon igazságos, hogy most reám is kerüljön a' sor, és igen köszönöm, hogy Aubert Estelleben bízott.“ — „Ah! mond inkább, barátnémban — szólla Saint-Omer kisasszony — ime! te vagy az az egy, kit sanyarúságunkban fellelünk, kiről én helyesen ítélttem.“

Tüstént másnap az anya és leány kevés holmijokat hónok alá vevén azon két padszobába költöztek, melly Estelle lakásán két emelettel felül volt, és már bejöttök előtt a' legszükségesebb holmikkal-is ki vala rakva. Saint-Omer asszony azon szobát foglalta el, melly az udvarra vitt, hogy ne legyen szünet nélkül szeme előtt azon átellenben levő drága szobaosztály, mellyben az előtt lakott, és honnan éppen akkor kótyálák bútorait. Léonia nem bírta tartoztatni magát, hogy padablakjából ellágyult tekintetet ne vessen azon szép lakra, mellyben ő olly boldog napokat tölte, 's a' gazdagság fényében ringatva messziről se gyanítá, hogy ekkor az alázatos dolgos leány lakjába vonjamagát ó melly gondolatokkal futá végig a' sorsnak makacsságát, 's mennyire örült, hogy ő magánál alább valót soha meg nem alázott.

Léonia éppen nem pirult Aubert kisasszony műhelyes osztályában részt venni, hol nem késett minél előbb a' legügyesebb tanítványok sorában helyet foglalni. Anyja valamely betegségtől utólérve, mellynek eredete a' bú vala, szobájában dolgozék és leányának kezére járt a' szükséges holmik megszerzésében. Leginkább szíven volt pedig az,

hogy minél előbb vissza adhassa a' készséges Estelle-nek azon különféle butorokat, mellyektől ő magát megfosztá, maga kénytelen levén tábori ágyban hálni, csak hogy Saint-Omer asszonynak alkalmasabb és szerencsétlenségében kevesbbé alázó lakot adhasson. Már-is sok fáradtság és éjjelezés után szándékoznak egy szomszédi belékesítővel alkudozásra lépni, hogy leggazdaságosb, de szükségökre nézve legkerülhetlenebb módon butorozva legyenek, midőn egy nagyon váratlan eset változást teve Saint-Omer asszony és kisasszonynak sajnos helyezésében.

(Végzet következik.)

II. NÉPISMERTETÉS.

É s z a k a m e r i k a i r a j z v o n a t o k.

A' következő népismertetést egy angoly utazónak, Ferral urnak, az északamerikai szabad státusokról irt napló könyvéből közöljük, melly azon országot 's lakosait caracteristikai vonásokkal festi. Kentuckyban, melly státus termékenységevel különbözteti-meg magát, 's gabonán és pamuton kívül még kendert, lent és dohányt-is bőven termeszt, egy köz gyűlésen valék jelen, mellyben a' státusnak törvényhozó teste éppen helytartót választá. A' két kijelelték (candidatus) voltak: egy kalapos (egyszersmind major a' katonaságnál, 's Percival- és Gordoniskolai methodista prédikátor) és egy nyerges. A' választók elméleti megvilágosításáért ez alkalommal különféle imádságok mondattak, 's a' tanácskozások végével az említett major a' Hustings nevű szónok-széken (Kanzel) ökölvitába keveredék, mellyben a' major magát valódi kentuck-férjfinak mutatá, ki félig ló, félig alligator, 's ez ötöt úgy vélem a' siker felől leginkább biztosítá. Választás után beszédbe ereszkedém a' győzedelmes kandidát egyik leghivebb ellenfelével, 's azt mondtam neki, hogy ő, mint sejtem, a' major kiküszöbölhetésére bizonyosan mindent elkövetend a' jövő választás alkalmával; mellyre felelé, hogy ő azt nem tudja. „Mit? — szóllék — kegyed tehát nem fog ellene kikelni?“ — „Ó — viszonzá emez — mi azt illeti, csak jól végezze kötelességét.“ — „Kegyed tehát nem fog ellene

lenni — folytatám — ha ő kötelességeit úgy végzendí? Erre reám tekinté mintha meg nem értette volna beszédemet, 's mondá: „Nem tudnám miért.“

Az Ohio és Mississippi-beli hajósok egész Amerikában legnevezetesebb czivakodók, 's egyszersmind legkevesbbé hajlandók a' törvénynek 's törvényes hivataloknak engedelmeskedni. Jelen valék, midőn Cincinnatiában a' kikötői rakhelyen (Quai) adóságai miatt egy ilyen ember fogságba viteték. Ő teljes akarattal ellene szegezé magát minden megadásnak; mert ha megszökvén a' tulpartra illanthat vala, teljes bátorságban lett volna. A' sajkában volt társai után kiáltozék, kik azonnal ott termének segedelmére, 's készeknek látszának lenni társoknak az atlanton-túli poroszlók körmei közül kiszabadítására, midőn a' rendőr (constable) nem-is pistolyt, hanem csak darab papirost vön elő mondván: „Én őt a' státusok nevében fogollyá teszem.“ Erre a' szegény hajóst barátjai darab ideig nézegeték, 's egyikök szárazon mondá: „Ugy gondolom, még-is csak a' rendőrrel kell menned.“ — Szinte így egykor estve New-Yorkban, midőn éppen vendégfogadómba térék, valamelly csapszékben igen hangos lármát hallék, 's minthogy tanúja ohajték lenni, milly módon fogják-el a' nyakas polgárt, egyéb személyekkel én-is bementem. A' jelen volt rendőr minden segítő társak nélkül vala, 's meg nem foghatám, mikép oszlatott-szét minden segítség nélkül fél tuczat betyárt, kik egymás között verekedének. Azonban, úgy látszék, mintha keze azon erővel bírta, mellyel Armidának ismeretes varázsvesszeje; mert alig tévé azt a' veszedők vállaira, midőn már valamennyin rendbe állván mint a' türelmes bárányok mentek-el vele. Ennek oka abban áll, hogy ezen emberek, ha mindjárt ennek nem-is, de más illy rendőrnek (constable) választásakor magok szavaztak reá, 's innét a' rendőr tekintetét fentartani nem csak kötelességöknek tartják, hanem magokat erre annál-is inkább lekötelve érzik, mivel jól tudják, hogy azon hatalom, mellyel él, ön magoktól adatott neki, 's ha ők annak el-lentállanak, ön tekintetöket kisebbitenék-meg. De a' nagyobb nyugoti városokban-is társ nélkül jár a' rendőr; mert a' legerősebb segédre talál magokban a' polgárookban, vala-

hányszor valamelly gonosztevőt 's törvénszegőt volna szükséges befognia. *(Végzet következik.)*

III. JELES MONDÁS.

Gyors az idő 's végezés.

Ó ember, ember, éld az életet!
Egy órapercz se muljon-el soha,
Hogy el ne mondhasd: „birtam azt egészen,
'S örömkelyhét végcseppig izlelém!”
Gyorsan repül a' szárnyra kelt idő,
A' végezés még gyorsabban; ki gyáván
Egy boldog órát elszalaszt, nyomába
Többé nem ér, bár villámként haladjon.

Szemere Zrínyiben.

IV. K Ö L T É S Z E T.

Az én mennyem.

(Hangzatka)

Ámbár a' sors nem ültetett tetőre;
Korona ámbár nem ragyog fejemben;
A' hős elődök diszleti czimemben
Nem fénylenek, melly lenne tettjek bére.
A' drága kincseknek dus értékére
Nincs számom; élet nincs 's halál kezemben;
Jobbágy nem izzad munkán kis csűrőmben;
Nincs érdemem se a' Nagyok kegyére.
Meg vetve még-is a' dusok kincshalmát,
Magos dicsőség-polczra nem sovárgok:
Sem a' csalóka fény után nem járok.
Ám én miattam üzheti hatalmát
A' gyáva rabcsoport ura, nem bánom:
De Milcsi! mennyemet te tőled várom!
Sz—p Szabadkán.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Angoly bank nyeresége. Ennek tulajdonosai 30 év alatt 22 millio font sterlinget (iszonyú summa!) nyertek a' folyvást fizetett száztól hetes kamaton kívül.

Galamb posta. Mult hetekben egy galamb, melly Párisból 7 órakor bocsájtaték-ki, még délelőtt 10 órakor Antwerpba érkezett, és így ezen posta 3 óra alatt végzé utját.

Rothschild vendégsége. Esterházy Pál herczegnek, a' cs. k. követnek (Londonban) tiszteletére, ki Júl. 2-án Majna melléki

Frankfurtban utazása közben tartózkodott, báró Rothschild a' híres pénzváltó pompás vendéglő inneplést adott a' Bockenheim kapu előtt fekvő bájos falusi jószágán.

Gamón utazó. Egy angoly matróz minapában arra kötelezé magát, hogy Münchenből Naupliába (görög ország) gyalog utazást és pedig gamókon (Stelzen) fog tenni, 's négy hét alatt a' fels. bajor királynak fíjától, Otto görög királytól, levelet hozand. Károlyvári levelek (horvát országból) említik, hogy ezen nevezetes gamónfutót valóban látták, midőn éppen dalmát országnak 's Montenegro városának tartott, hogy görög országba útját folytassa.

Szerencsés színészné. Bouvaret leányassz. egy 15 esztendőös színjatszóné, ki Montauban és Carcassone színházainak disze volt, nem régiben olly varázssólag hatott egy francia vicomte-ra, hogy ez szívét 's kezét ajánlaná neki. Ezen kívül minden vagyonát a' leányzónak ajándékozá, 's hogy színészi talentumában tovább-is gyönyörködhessek, teljeséggel kíváná, hogy, ha felesége leend, folyvást színészné maradjon. Franciaországban mind eddig ilyen példa hallatlan volt.

VI. K Ü L Ö N F É L E.

Drága köves kalendáriom. Lengyel országban azt hiszik, hogy minden hónapban bizonyos drágakő uralkodik, 's hogy ennek az abban született személy karakterére befolyása van, u. m. Januárban uralkodik hiacynt-kő, jelent hívséget 's állhatatosságot; Februárban amethyst, jelent nagy lelket; Martiusban sangvine=erőt 's bátorságot; Aprilisben zafir=ártatlanságot; Májusban smaragd=boldog szerelmet; Juniusban agát=hosszú életet; Júliusban rubin=könnyelműséget; Augustusban szárdonka (sardonyx)=szerencsés házasságot Septemberben crysolith=okos észt; Octoberben Opál=tartós reményt; Novemberben topáz=tiszta barátságot; Decemberben gyémánt=vidámságot.

Szekrényesy.

S z ó r e j t v é n y.

Egy fő nemzetség neve két szó tagbul egészen,

Szép uradalma nevét végseje négye teszi.

Elseje négyét mond fordítva ki, 's vonva, kitetszik

Méltósága; egészt végseje hárma csinál.

Mond-ki fejét, de kemény hangon, több lesz a' melegnél,

Vége utolját hagy, 's ellenezőre találsz.

Babarczy Antal.

Előbbi rejtvény; 1) A' szerelem paroxismusa hévséggel kezdődik 's hideggel végződik: a' hideglelésé pedig fordítva: 2) Ádám, az első ember.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utazója 612.